

Brussel, 17 juni 2019
(OR. en)

10278/19

**Interinstitutioneel dossier:
2018/0169(COD)**

ENV 575
SAN 301
CONSOM 185
AGRI 300
CODEC 1218

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de Raad
nr. vorig doc.:	9909/19
Nr. Comdoc.:	9498/18 + ADD 1 - COM(2018) 337 final - Annex
Betreft:	Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake minimumeisen voor hergebruik van water - Algemene oriëntatie

I. INLEIDING

1. De Commissie bracht op 28 mei 2018 haar wetgevingsvoorstel uit voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake minimumeisen voor hergebruik van water¹, de zogenoemde verordening hergebruik van water.
2. De overkoepelende doelstelling van het voorstel is de aanpak van waterschaarste in de hele EU door het gebruik van teruggewonnen water voor landbouwirrigatie. Zo draagt hergebruik van water bij tot de circulaire economie en de adaptatie aan klimaatverandering. Tegelijkertijd beschermt het voorstel de menselijke en dierlijke gezondheid en het milieu door het vaststellen van minimumeisen voor zowel de kwaliteit van teruggewonnen water als het monitoren van de naleving, in combinatie met een harmonisatie van de hoofdelementen van risicobeheer.

¹ Doc. 9498/18, ADD 1 tot en met ADD 6.

3. Het Europees Economisch en Sociaal Comité bracht zijn advies over het voorstel uit op 12 december 2018². Het Comité van de Regio's bracht zijn advies uit op 6 december 2018³.
4. Het Europees Parlement nam zijn standpunt in eerste lezing ten aanzien van het Commissievoorstel aan op 12 februari 2019 (588 stemmen vóór, 23 stemmen tegen, 66 onthoudingen).

II. WERKZAAMHEDEN IN DE RAAD

5. De Commissie presenteerde haar wetgevingsvoorstel en de bijbehorende effect-beoordeling op 14 juni 2018 aan de Groep milieu. De groep besprak de effect-beoordeling en begon aan de bespreking van het voorstel.
6. Tijdens het Roemeense voorzitterschap werden substantiële vorderingen gemaakt met het op een lijn brengen van de standpunten op deskundigenniveau over de werkingssfeer en de toepassing van de verordening, de procedures voor het vergunnen van hergebruik van water en risicobeheer, alsmede over bijlage I (gebruik en minimumeisen) en bijlage II (hoofdelementen van risicobeheer).
7. Het voorzitterschap legde op 12 juni 2019 een algemene compromistekst van de verordening inzake hergebruik van water (9909/19) ter bespreking voor aan het Comité van permanente vertegenwoordigers.

² NAT/723-EESC-2018-02925.

³ ENVE-VI/034.

8. Het voorzitterschap is van mening dat de aan het Coreper voorgelegde compromistekst een delicaat evenwicht tussen de verschillende belangen weerspiegelt. De belangrijkste elementen zijn de volgende:
- De lidstaten die niet van plan zijn water te hergebruiken kunnen zelf beslissen of en wanneer zij het opportuun zouden vinden daarmee te beginnen. Zo kunnen lidstaten ontkomen aan de verplichting om het administratieve kader te scheppen voor mogelijk hergebruik van water. Die beslissing moet aan de Commissie worden meegedeeld en openbaar worden gemaakt.
 - De in bijlage I vervatte minimumeisen voor de kwaliteit van teruggewonnen water laten het Commissievoorstel ongewijzigd. Deze eisen vormen het resultaat van besprekingen die gedurende drie jaar onder de nationale deskundigen zijn gehouden, en zijn gebaseerd op een verslag van het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek, dat uitgaat van de internationaal erkende normen en praktijken inzake hergebruik van water. Volgens de technische deskundigen bieden deze minimumeisen de menselijke en dierlijke gezondheid en het milieu voldoende bescherming. Voorts is in de compromistekst bepaald dat de Commissie de minimumeisen moet toetsen.
 - Hergebruik van water is slechts toegestaan op basis van een vergunning of autorisatie die door de bevoegde autoriteiten van de lidstaten is verleend. Het systeem voor het vergunnen van de productie en levering van teruggewonnen water bevat algemene geharmoniseerde verplichtingen, maar biedt de lidstaten voldoende speelruimte om de procedures voor het verlenen van vergunningen of autorisaties nader uit te werken op nationaal niveau.

- het risicobeheerplan voor hergebruik van water vormt de basis voor het vergunnen van de productie en levering van teruggewonnen water. De risicobeheersbenadering brengt de mogelijke risico's in verband met teruggewonnen water in kaart en beheert ze op proactieve wijze, zodat de menselijke en dierlijke gezondheid en het milieu voldoende worden beschermd.
- De lidstaten blijven verplicht om het publiek voor te lichten over hergebruik van water en om de Commissie te informeren over de monitoring van de naleving indien het teruggewonnen water voor landbouwirrigatie wordt gebruikt.
- De verordening wordt vijf jaar na de inwerkingtreding van toepassing. Zo hebben de lidstaten voldoende tijd om de verplichtingen van de verordening na te komen.

9. Uit de besprekingen in het Coreper van 12 juni 2019 bleek dat er brede steun was voor het bereiken van een algemene oriëntatie tijdens de Raad Milieu op 26 juni 2019. Enkele delegaties bleven echter de mening toegedaan dat de minimumeisen in bijlage I en de bepalingen over risicobeheer moeten worden aangescherpt. Daarom heeft het voorzitterschap tijdens het Coreper een aantal nieuwe wijzigingen voorgesteld om de compromistekst verder te verfijnen:

- het verband tussen de algemene evaluatiebepaling van de verordening en de toetsing van de minimumeisen voor de kwaliteit van teruggewonnen water is verduidelijkt. In de gewijzigde compromistekst is bepaald dat de Commissie de evaluatie acht jaar na de inwerkingtreding van de verordening moet hebben verricht. Voorts kan de Commissie op basis van de resultaten van deze evaluatie, of telkens wanneer dit vanwege nieuwe technische of wetenschappelijke kennis nodig is, nagaan of het nodig is de minimumeisen te toetsen en moet zij in voorkomend geval overeenkomstig het Verdrag wetgevingsvoorstellen voor wijzigingen indienen. Deze wijzigingen zijn doorgevoerd in artikel 13 en overweging (15 bis), en artikel 13 bis is geschrapt.

- De procedure voor de samenwerking tussen de lidstaten in verband met het grensoverschrijdend hergebruiken van gezuiverd stedelijk afvalwater in artikel 9 is nader gespecificeerd.
- Door het schrappen van de alinea op het einde van bijlage 1, afdeling 2, punt a), is meer rechtsduidelijkheid geschapen omtrent de toepassing van strengere eisen indien de beoordeling op een risico wijst.

De uit de Coreperbesprekingen resulterende compromistekst is opgenomen in de bijlage bij deze nota. Wijzigingen ten opzichte van het Commissievoorstel zijn **vetgedrukt** en schrappingen zijn aangegeven met [...].

III. CONCLUSIE

9. De Raad wordt verzocht zich te beraden op de compromistekst in de bijlage bij deze nota met het oog op het bereiken van overeenstemming over een algemene oriëntatie.

Deze algemene oriëntatie wordt het mandaat van de Raad voor de onderhandelingen met het Europees Parlement.

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

inzake minimumeisen voor hergebruik van water

(voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 192, lid 1,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's²,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

¹ PB C van , blz. .

² PB C van , blz. .

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De watervoorraden van de Unie staan in toenemende mate onder druk, wat leidt tot waterschaarste en kwaliteitsverslechtering. Klimaatverandering en droogte dragen met name in significante mate bij tot de druk op de beschikbaarheid van zoet water ten gevolge van stedelijke ontwikkeling en landbouw.
- (2) Meer hergebruik van gezuiverd afvalwater zou de Unie beter in staat stellen om te reageren op de toenemende druk op watervoorraden. In Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad³ wordt hergebruik van water genoemd als een van de aanvullende maatregelen die lidstaten desgewenst kunnen toepassen ter verwezenlijking van de door de richtlijn beoogde kwalitatieve en kwantitatieve goede toestand van oppervlakte- en grondwater. Richtlijn 91/271/EEG van de Raad⁴ bepaalt dat gezuiverd afvalwater indien mogelijk dient te worden hergebruikt.
- (3) In de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's getiteld "Een blauwdruk voor het behoud van de Europese wateren"⁵ wordt gesteld dat hergebruik van water voor irrigatie of industrieel gebruik als alternatieve optie voor watervoorziening de aandacht van de kant van de Unie verdient.

³ Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (PB L 327 van 22.12.2000, blz. 1).

⁴ Richtlijn 91/271/EEG van de Raad van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater (PB L 135 van 30.5.1991, blz. 40).

⁵ COM (2012) 673.

- (4) De mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad getiteld "De aanpak van waterschaarste en droogte in de Europese Unie"⁶ biedt een hiërarchie van maatregelen die lidstaten in overweging dienen te nemen bij het beheer van waterschaarste en droogte. In de mededeling wordt gesteld dat in gebieden waar in overeenstemming met de waterhiërarchie alle preventiemaatregelen ten uitvoer zijn gelegd en waar de vraag naar water de beschikbaarheid ervan blijft overtreffen, de aanleg van extra watervoorzieningsinfrastructuur in sommige gevallen en rekening houdend met de kosten en baten kan dienen als alternatieve benadering om de effecten van ernstige droogte te verzachten.
- (4a) In zijn resolutie van 9 oktober 2008 over de aanpak van waterschaarste en droogte in de Europese Unie⁷ brengt het Europees Parlement in herinnering dat een vraaggerichte aanpak bij het beheer van watervoorraden de voorkeur moet krijgen. Het Parlement meent echter ook dat de EU een holistische aanpak moet hanteren voor het watervoorradenbeheer, en daarbij maatregelen voor het beheer van de vraag moet combineren met maatregelen om de bestaande voorraden binnen de kringloop van het water te optimaliseren en maatregelen om nieuwe voorraden te scheppen, en dat in de aanpak ecologische, sociale en economische overwegingen geïntegreerd moeten zijn.**
- (5) In haar actieplan voor de circulaire economie⁸ zegt de Commissie toe een aantal maatregelen te nemen om hergebruik van gezuiverd afvalwater te bevorderen, waaronder het opstellen van een wetgevingsvoorstel inzake minimumeisen voor hergebruik van water.

⁶ COM(2007) 414.

⁷ **2008/2074 (INI).**

⁸ COM(2015) 614.

- (5a) Doel van dit rechtsinstrument inzake hergebruik van water is het bevorderen van hergebruik van water waar dit passend en kostenefficiënt is, en zo een stimulerend kader te creëren voor lidstaten die water in de praktijk willen of moeten hergebruiken. Hergebruik van water is een veelbelovende optie voor veel lidstaten, maar momenteel gaat slechts een klein deel daarvan over tot hergebruik van water en heeft slechts een beperkt aantal daarvan in dit verband nationale wetgeving of normen vastgesteld. Dit rechtsinstrument moet flexibel genoeg zijn om voortzetting van hergebruik van water mogelijk te maken en tegelijkertijd andere lidstaten de mogelijkheid te bieden om deze regels toe te passen wanneer zij besluiten deze regels in een later stadium toe te passen.**
- (6) Hergebruik van in voldoende mate gezuiverd afvalwater (bijv. afkomstig uit industriële installaties of stedelijke afvalwaterzuiveringsinstallaties) heeft minder nadelige gevolgen voor het milieu dan andere alternatieve vormen van watervoorziening zoals omleiding van water of ontziling, maar wordt in de Unie slechts op beperkte schaal toegepast. Dit lijkt deels te wijten te zijn aan het gebrek aan gemeenschappelijke milieu- en gezondheidsnormen van de Unie voor hergebruik van water en de potentiële belemmeringen voor het vrije verkeer van producten die met teruggewonnen water zijn geïrrigeerd.
- (7) De gezondheidsnormen met betrekking tot levensmiddelenhygiëne voor landbouwproducten die met teruggewonnen water zijn geïrrigeerd, kunnen alleen worden behaald indien er tussen de lidstaten geen significante verschillen bestaan ten aanzien van de kwaliteitseisen voor teruggewonnen water dat bestemd is voor landbouwirrigatie. Harmonisatie van de eisen zal bovendien bijdragen tot de doelmatige werking van de interne markt ten aanzien van dergelijke producten. Het is derhalve gepast om een minimum aan harmonisatie in te voeren door minimumeisen vast te stellen voor waterkwaliteit en monitoring. Die minimumeisen dienen te bestaan uit minimumparameters voor teruggewonnen water en andere strengere of aanvullende kwaliteitseisen die, samen met eventuele relevante preventiemaatregelen, zo nodig door bevoegde autoriteiten worden opgelegd. [...] De parameters zijn gebaseerd op het technisch verslag van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek van de Commissie en geven uitdrukking aan de internationale normen voor hergebruik van water.

- (7a) Hergebruik van water voor landbouwirrigatie kan ook bijdragen tot bevordering van de circulaire economie door nutriënten uit teruggewonnen water te winnen en ze aan gewassen toe te voegen door middel van fertigatietechnieken. Hergebruik van water zou dus de behoefte aan aanvullende toevoegingen van minerale meststoffen kunnen verminderen.**
- (7b) Onder meer de omvangrijke investeringen die nodig zijn voor de modernisering van stedelijke waterzuiveringsinstallaties en het gebrek aan financiële stimuli om hergebruik van water in de landbouw te introduceren, blijken redenen te zijn voor het geringe hergebruik van water in Europa. Deze punten kunnen worden aangepakt door innovatieve regelingen en economische stimuli te bevorderen om naar behoren rekening te houden met de kosten en de sociaal-economische en ecologische voordelen van hergebruik van water.**
- (8) Het hanteren van minimumeisen voor hergebruik van water dient ter ondersteuning van de verwezenlijking van de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling van de Agenda 2030 van de Verenigde Naties inzake duurzame ontwikkeling, en met name doelstelling 6, het waarborgen van de beschikbaarheid en het duurzame beheer van water en sanitaire voorzieningen voor iedereen, en een substantiële mondiale toename van het recyclen en veilig hergebruiken van water. Verder wordt met deze verordening beoogd om de toepassing van artikel 37 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, inzake milieubescherming, te waarborgen.
- (8a) Er is een groot potentieel voor recycling en hergebruik van gezuiverd afvalwater. Met het oog op de bevordering van recycling en hergebruik op nationaal niveau kan gezuiverd afvalwater worden gebruikt voor andere doeleinden dan die welke bij deze verordening worden vastgesteld, in zoverre dit nodig wordt geacht in overeenstemming met de nationale kenmerken en behoeften. Daartoe zouden nationale bepalingen inzake hergebruik van water kunnen worden vastgesteld om de bescherming van het milieu en de gezondheid van de mens bij dergelijk gebruik te waarborgen.**

- (9) Het risicobeheer dient risico's op proactieve wijze in kaart te brengen en te beheren, en moet rekening houden met het concept dat er teruggewonnen water moet worden geproduceerd waarvan de kwaliteit in overeenstemming is met de eisen van het beoogde gebruik. De risicobeoordeling dient te worden gebaseerd op de **hoofdelementen van het risicobeheer** [...] en dient alle aanvullende waterkwaliteitseisen in kaart te brengen die nodig zijn om een voldoende mate van bescherming van het milieu en de gezondheid van mensen en dieren te waarborgen. **De risicobeheerplannen voor hergebruik van water dienen er derhalve voor te zorgen dat teruggewonnen water veilig wordt gebruikt en beheerd, en er geen risico's zijn voor de gezondheid van mens en dier en voor het milieu. Voor de ontwikkeling van deze risicobeheerplannen kan gebruik worden gemaakt van bestaande internationale richtsnoeren of normen, zoals ISO 20426:2018, richtsnoeren voor de beoordeling en het beheer van gezondheidsrisico's inzake hergebruik van niet-drinkbaar water, ISO 16075:2015, richtsnoeren voor het gebruik van gezuiverd afvalwater voor irrigatieprojecten of WHO-richtsnoeren⁹. Er moet bijzondere aandacht worden besteed aan de bescherming van waterlichamen die worden gebruikt voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water en/of van relevante veiligheidszones [...].**
- (10) Teneinde de gezondheid van mensen **en dieren** [...] **en het milieu** op doeltreffende wijze te beschermen, dienen exploitanten van waterterugwinningsinstallaties in de eerste plaats verantwoordelijk te zijn voor de kwaliteit van teruggewonnen water tot aan het nalevingspunt.

Omwille van de naleving van de minimumeisen en eventuele, door de bevoegde autoriteit gestelde aanvullende voorwaarden, worden exploitanten van waterterugwinningsinstallaties geacht de kwaliteit van teruggewonnen water te controleren. Het is daarom dienstig om minimumeisen vast te stellen voor monitoring, waaronder de frequentie van routinematige controle en het tijdstip en de prestatiestreefwaarden voor validatiemonitoring. Een aantal vereisten voor routinematige controle komen overeen met Richtlijn 91/271/EEG.

⁹ https://www.who.int/water_sanitation_health/publications/gsuweg2/en/

- (10a) Het door de voorschriften van deze verordening bestreken teruggewonnen water is verkregen uit afvalwater dat in opvangsystemen is opgevangen en in stedelijke waterzuiveringsinstallaties is gezuiverd overeenkomstig Richtlijn 91/271/EEG en verder wordt behandeld (hetzij in de waterzuiveringsinstallatie voor stedelijk afvalwater, hetzij in een waterterugwinningsinstallatie) om te voldoen aan de in bijlage I bij deze verordening vastgestelde parameters. Overeenkomstig artikel 3, lid 1, van Richtlijn 91/271/EEG zijn agglomeraties met een inwonerequivalent van minder dan 2000 niet verplicht in een opvangsysteem te voorzien. Stedelijk afvalwater van agglomeraties met minder dan 2000 inwonerequivalent dat in een [...] opvangsysteem belandt, moet echter worden onderworpen aan een passende behandeling voordat dit afvalwater in zoet water en riviermonden wordt geloosd, overeenkomstig artikel 7 van Richtlijn 91/271/EEG. In deze context zou het afvalwater van agglomeraties met minder dan 2000 inwonerequivalent alleen onder deze verordening vallen wanneer het in een opvangsysteem terechtkomt en in een waterzuiveringsinstallatie voor stedelijk afvalwater wordt behandeld. Op vergelijkbare wijze is deze verordening niet van toepassing op biologisch afbreekbaar industrieel afvalwater, afkomstig van installaties die behoren tot de industriële sectoren als bedoeld in bijlage III bij Richtlijn 91/271/EEG, tenzij het afvalwater van deze installaties in een opvangsysteem terechtkomt en in een waterzuiveringsinstallatie voor stedelijk afvalwater wordt gezuiverd.**
- (10b) Hergebruik van gezuiverd stedelijk afvalwater voor irrigatie in de landbouw is een marktgerichte actie, gebaseerd op de vraag en behoeften van de landbouwsector, met name in bepaalde lidstaten die te kampen hebben met watertekorten. De exploitanten van waterterugwinningsinstallaties en de eindgebruikers moeten samenwerken om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van teruggewonnen water dat in lijn met de minimum-eisen van deze verordening is geproduceerd, aan de behoeften van de eindgebruikers met betrekking tot gewascategorieën voldoet. Wanneer de waterkwaliteitsklassen die door de exploitanten van waterterugwinningsinstallaties worden geproduceerd, niet compatibel zijn met de gewascategorie en de irrigatiemethode in de bediende ruimte (bv. in een collectief toevoersysteem), kan aan de kwaliteitseisen voor water worden voldaan door in een latere fase meerdere opties voor waterbehandeling toe te passen, alleen of in combinatie met opties anders dan behandeling van het teruggewonnen water, in overeenstemming met een multi-barrière-aanpak.**

(11) Het is nodig om veilig gebruik van teruggewonnen water te waarborgen: daarmee wordt hergebruik van water op Unie-niveau gestimuleerd en het vertrouwen van de bevolking versterkt. De **productie en de levering van** teruggewonnen water voor [...] **landbouw-irrigatie** mogen derhalve uitsluitend worden toegestaan op grond van een door bevoegde autoriteiten van lidstaten te verlenen vergunning **of autorisatie**. Teneinde een geharmoniseerde benadering op Unie-niveau evenals traceerbaarheid en transparantie te waarborgen, dienen de materiële regels voor die vergunning **of autorisatie** op Unie-niveau te worden vastgelegd. De bijzonderheden van de procedures voor het verlenen van vergunningen **of autorisaties, zoals de bevoegde autoriteiten en de uiterste termijnen**, moeten echter door de lidstaten worden vastgesteld. De lidstaten moeten bestaande procedures voor het verlenen van vergunningen **of autorisaties**, die moeten worden aangepast om rekening te houden met de eisen waarin deze verordening voorziet, kunnen toepassen. **Wanneer lidstaten de partij(en) of autoriteit(en) verantwoordelijk voor het opstellen van het risicobeheerplan voor hergebruik van water en de autoriteit bevoegd voor het verlenen van de vergunning of autorisatie voor de productie en levering van teruggewonnen water aanduiden, moeten zij erop toezien dat er zich geen belangenconflicten voordoen.**

- (12) De bepalingen van deze verordening gelden als aanvulling op de vereisten van andere wetgeving van de Unie, in het bijzonder ten aanzien van eventuele risico's voor gezondheid en milieu. Om te zorgen voor een holistische aanpak van eventuele risico's voor de gezondheid van mens en dier en voor het milieu, dienen de exploitanten van waterterugwinningsinstallaties en de bevoegde autoriteiten de vereisten in andere relevante wetgeving van de Unie in aanmerking te nemen, en met name de Richtlijnen 86/278/EEG, 91/676/EEG¹⁰ en 98/83/EG¹¹ van de Raad, de Richtlijnen 91/271/EEG en 2000/60/EG, de Verordeningen (EG) nr. 178/2002¹², (EG) nr. 852/2004¹³, (EG) nr. 183/2005¹⁴, (EG) nr. 396/2005¹⁵ en (EG) nr. 1069/2009¹⁶ van het Europees Parlement en de Raad, de Richtlijnen 2006/7/EG¹⁷, 2006/118/EG¹⁸, 2008/105/EG¹⁹ en 2011/92/EU²⁰ van het Europees Parlement en de Raad, de Verordeningen (EG) nr. 2073/2005²¹, (EG) nr. 1881/2006²² en (EG) nr. 142/2011²³ van de Commissie.

¹⁰ Richtlijn 91/676/EEG van de Raad van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (PB L 375 van 31.12.1991, blz. 1).

¹¹ Richtlijn 98/83/EG van de Raad van 3 november 1998 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water (PB L 330 van 5.12.1998, blz. 32).

¹² Verordening (EG) nr. 178/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2002 tot vaststelling van de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving, tot oprichting van een Europese Autoriteit voor voedselveiligheid en tot vaststelling van procedures voor voedselveiligheidsaangelegenheden (PB L 31 van 1.2.2002, blz. 1).

¹³ Verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake levensmiddelenhygiëne (PB L 139 van 30.4.2004, blz. 1).

¹⁴ Verordening (EG) nr. 183/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 12 januari 2005 tot vaststelling van voorschriften voor diervoederhygiëne (PB L 35 van 8.2.2005, blz. 1).

¹⁵ Verordening (EG) nr. 396/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 23 februari 2005 tot vaststelling van maximumgehalten aan bestrijdingsmiddelenresiduen in of op levensmiddelen en diervoeders van plantaardige en dierlijke oorsprong en houdende wijziging van Richtlijn 91/414/EEG van de Raad (PB L 70 van 16.3.2005, blz. 1).

¹⁶ Verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1774/2002 (verordening dierlijke bijproducten) (PB L 300 van 14.11.2009, blz. 1).

¹⁷ Richtlijn 2006/7/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 februari 2006 betreffende het beheer van de zwemwaterkwaliteit en tot intrekking van Richtlijn 76/160/EEG (PB L 64 van 4.3.2006, blz. 37).

¹⁸ Richtlijn 2006/118/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand (PB L 372 van 27.12.2006, blz. 19).

¹⁹ Richtlijn 2008/105/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 inzake milieu-kwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid, tot wijziging en vervolgens intrekking van de Richtlijnen 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG en 86/280/EEG van de Raad, en tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 348 van 24.12.2008, blz. 84).

²⁰ Richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (PB L 26 van 28.1.2012, blz. 1).

²¹ Verordening (EG) nr. 2073/2005 van de Commissie van 15 november 2005 inzake microbiologische criteria voor levensmiddelen (PB L 338 van 22.12.2005, blz. 1).

²² Verordening (EG) nr. 1881/2006 van de Commissie van 19 december 2006 tot vaststelling van de maximumgehalten aan bepaalde verontreinigingen in levensmiddelen (PB L 364 van 20.12.2006, blz. 5).

- (13) In Verordening (EG) nr. 852/2004 zijn de algemene voorschriften voor exploitanten van levensmiddelenbedrijven vastgesteld, en wordt de productie, verwerking, distributie en in de handel brengen van voedingsmiddelen voor menselijke consumptie geregeld. In die verordening wordt de kwaliteit van voedsel vanuit het gezichtspunt van gezondheid aangekaart, en wordt als een van de belangrijkste beginselen vastgesteld dat exploitanten van levensmiddelenbedrijven de hoofdverantwoordelijken zijn voor de voedselveiligheid. Op die verordening zijn er ook gedetailleerde richtsnoeren van toepassing, en met name de Mededeling van de Commissie betreffende richtsnoeren voor de aanpak van microbiologische risico's bij de primaire productie van verse groenten en fruit door goede hygiëne (2017/C 163/01). De in deze verordening vastgestelde [...] **minimumeisen** voor teruggewonnen water sluiten niet uit dat exploitanten van levensmiddelenbedrijven aan de eisen van Verordening (EG) nr. 852/2004 inzake waterkwaliteit voldoen door in een later stadium meerdere opties voor waterbehandeling toe te passen, alleen of in combinatie met opties anders dan behandeling.
- (14) Om te zorgen voor een sterker vertrouwen in hergebruik van water, dient de bevolking te worden voorgelicht. Het beschikbaar stellen van informatie over hergebruik van water maakt een grotere transparantie en traceerbaarheid mogelijk en kan ook van bijzonder belang zijn voor andere autoriteiten voor welke een bepaald soort hergebruik van water implicaties heeft.

²³ Verordening (EU) nr. 142/2011 van de Commissie van 25 februari 2011 tot uitvoering van Verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten en tot uitvoering van Richtlijn 97/78/EG van de Raad wat betreft bepaalde monsters en producten die vrijgesteld zijn van veterinaire controles aan de grens krachtens die richtlijn (voor de EER relevante tekst) (PB L 54 van 26.2.2011, blz. 1).

(15) Richtlijn 2003/4/EG van het Europees Parlement en de Raad²⁴ is bedoeld ter waarborging van het recht van toegang tot milieu-informatie in de lidstaten, in overeenstemming met het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden²⁵ (Verdrag van Aarhus). In Richtlijn 2003/4/EG worden op gedetailleerde wijze de verplichtingen ten aanzien van zowel het op verzoek beschikbaar stellen van milieu-informatie alsmede het actief verspreiden van dergelijke informatie vastgesteld. Richtlijn 2007/2/EG van het Europees Parlement en de Raad²⁶ handelt over het uitwisselen van ruimtelijke informatie, waaronder verzamelingen gegevens in verband met verschillende milieugerelateerde thema's. Het is van belang dat bepalingen van deze verordening die betrekking hebben op toegang tot informatie en regelingen voor gegevensuitwisseling een aanvulling vormen op die richtlijnen en dat daarmee geen afzonderlijke wettelijke regeling tot stand wordt gebracht. Derhalve mogen de bepalingen van deze verordening inzake voorlichting van het publiek en over informatie over het toezicht op de uitvoering geen afbreuk doen aan Richtlijn 2003/4/EG en Richtlijn 2007/2/EG.

(15bis) De minimumeisen voor het veilig hergebruiken van gezuiverd stedelijk afvalwater stroken met de beschikbare wetenschappelijke kennis en de internationaal erkende normen en praktijken voor hergebruik van water, en garanderen dat dergelijk water veilig kan worden gebruikt voor irrigatie in de landbouw, zodat de menselijke en dierlijke gezondheid en het milieu een hoog niveau van bescherming genieten. In het licht van de resultaten van de evaluatie van deze verordening, of telkens wanneer dit vanwege nieuwe wetenschappelijke ontwikkelingen en technische vooruitgang nodig is, moet de Commissie nagaan of het nodig is de minimumeisen in afdeling 2 van bijlage I te toetsen, en moet zij indien nodig overeenkomstig het Verdrag wetgevingsvoorstellen met wijzigingen indienen.

²⁴ Richtlijn 2003/4/EG van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2003 inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie en tot intrekking van Richtlijn 90/313/EEG van de Raad (PB L 41 van 14.2.2003, blz. 26).

²⁵ PB L 124 van 17.5.2005, blz. 4.

²⁶ Richtlijn 2007/2/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2007 tot oprichting van een infrastructuur voor ruimtelijke informatie in de Gemeenschap (Inspire) (PB L 108 van 25.4.2007, blz. 1).

- (16) Teneinde [...] de hoofdelementen van risicobeheer [...] aan te passen aan de wetenschappelijke en technische vooruitgang moet aan de Commissie de bevoegdheid worden overgedragen om overeenkomstig artikel 290 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie handelingen vast te stellen om [...] de belangrijkste elementen van risicobeheer [...] te wijzigen. [...] Het is van bijzonder belang dat de Commissie bij haar voorbereidende werkzaamheden tot passende raadplegingen overgaat, onder meer op deskundigenniveau, en dat die raadplegingen geschieden in overeenstemming met de beginselen die zijn vastgelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven²⁷. Met name om te zorgen voor gelijke deelname aan de voorbereiding van gedelegeerde handelingen ontvangen het Europees Parlement en de Raad alle documenten op hetzelfde tijdstip als de deskundigen van de lidstaten, en hebben hun deskundigen systematisch toegang tot de vergaderingen van de deskundigengroepen van de Commissie die zich bezighouden met de voorbereiding van de gedelegeerde handelingen.
- (17) Om uniforme voorwaarden voor de uitvoering van deze verordening te waarborgen, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend voor de vaststelling van gedetailleerde voorschriften [...] ten aanzien van de vorm en presentatie van de door de lidstaten te verstrekken informatie over het toezicht op de uitvoering van deze verordening en ten aanzien van de vorm en presentatie van de informatie in het door het Europees Milieuagentschap opgestelde Uniebrede overzicht. Deze bevoegdheden moeten worden uitgeoefend in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad²⁸.

²⁷ PB L 123 van 12.5.2016, blz. 1.

²⁸ Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13).

- (18) De bevoegde autoriteiten worden geacht te controleren of het teruggewonnen water voldoet aan de voorwaarden die in de vergunning **of autorisatie** zijn vastgelegd. In geval van niet-naleving dienen zij de [...] **verantwoordelijke partij(en) of autoriteit(en)** op te dragen de maatregelen te treffen die nodig zijn om naleving te waarborgen. [...] [...] De levering van teruggewonnen water **moet worden gestaakt** wanneer niet-naleving een significant risico voor het milieu of de gezondheid van de mens oplevert.
- (19) Bevoegde autoriteiten dienen samen te werken met andere relevante autoriteiten door informatie uit te wisselen om zo naleving van de door de Unie en nationale overheden gestelde relevante vereisten te waarborgen.
- (20) Het verstrekken van gegevens door de lidstaten is van wezenlijk belang om de Commissie in staat te stellen toezicht te houden op de doeltreffendheid van de wetgeving en na te gaan in hoeverre de wetgeving de door haar nagestreefde doelstellingen bereikt.
- (21) Ingevolge lid 22 van het Interinstitutioneel Akkoord over beter wetgeven van 13 april 2016 dient de Commissie deze verordening te evalueren. De evaluatie dient te worden uitgevoerd op basis van de vijf criteria doelmatigheid, doeltreffendheid, relevantie, samenhang en meerwaarde voor de EU, en een basis te verschaffen voor risicobeoordelingen van eventuele verdere maatregelen.
- (22) [...]
- (23) De lidstaten moeten voorschriften inzake sancties vaststellen die van toepassing zijn op overtredingen van de bepalingen van deze verordening en erop toezien dat die worden toegepast. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.

- (24) Daar de doelstellingen van deze verordening, namelijk de bescherming van [...] de gezondheid van mens **en dier en van het milieu**, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt maar vanwege de omvang en de gevolgen van het optreden beter door de Unie kunnen worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie vastgestelde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel vastgestelde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.
- (25) De lidstaten moeten voldoende tijd krijgen om de bestuurlijke infrastructuur op te zetten die nodig is om deze verordening te kunnen toepassen en de exploitanten moeten voldoende tijd krijgen om voorbereidingen te treffen voor de toepassing van de nieuwe voorschriften.
- (25a) Richtlijn 2000/60/EG biedt de lidstaten de nodige flexibiliteit om aanvullende maatregelen op te nemen in de maatregelenprogramma's die zijn vastgesteld ter ondersteuning van hun inspanningen om de bij deze richtlijn vastgestelde waterkwaliteitsdoelstellingen te verwezenlijken. De niet-uitputtende lijst van aanvullende maatregelen als bedoeld in bijlage VI, deel B, van Richtlijn 2000/60/EEG bevat onder meer maatregelen inzake hergebruik van water. In dit verband en in overeenstemming met de hiërarchie van maatregelen die door de lidstaten kan worden overwogen voor het beheer van waterschaarste en droogte en die prioritaire maatregelen van waterbesparing tot waterprijsbeleidsvorming en alternatieve oplossingen bevordert, en rekening houdend met de kosten-batenverhouding, moeten de minimeisen voor hergebruik van water, zoals die bij deze verordening zijn vastgesteld, van toepassing zijn telkens wanneer gezuiverd stedelijk afvalwater van stedelijke waterzuiveringsinstallaties overeenkomstig artikel 12, lid 1, van Richtlijn 91/271/EEG van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater wordt hergebruikt voor landbouwirrigatie.**

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Onderwerp en doel

1. Bij deze verordening worden, met het oog op een veilig hergebruik van gezuiverd stedelijk afvalwater in het kader van een geïntegreerd waterbeheer, minimumeisen voor waterkwaliteit en monitoring vastgesteld, en wordt [...] **specifiek** [...] risicobeheer [...] verplicht gesteld.
2. Deze verordening beoogt te waarborgen dat teruggewonnen water veilig is voor [...] **landbouwirrigatie**, zodat in de hele Unie op gecoördineerde wijze een hoog niveau van bescherming van het milieu en de gezondheid van mensen en dieren wordt gewaarborgd, **de circulaire economie wordt bevorderd en de aanpassing aan de klimaatverandering wordt ondersteund**, waterschaarste en de daaruit voortvloeiende druk op watervoorraden worden aangepakt, en tegelijkertijd wordt bijgedragen aan het doelmatig functioneren van de interne markt.

Artikel 2

Toepassingsgebied

1. Deze verordening is van toepassing [...] **wanneer behandeld stedelijk afvalwater wordt hergebruikt overeenkomstig artikel 12, lid 1, van Richtlijn 91/271/EEG, voor landbouwirrigatie, zoals omschreven in bijlage I, deel 1.**
2. **Een lidstaat kan besluiten dat stedelijk afvalwater voor landbouwirrigatie niet in een deel van of in het hele grondgebied kan worden hergebruikt, rekening houdend met de geografische en klimatologische omstandigheden ervan, met inbegrip van de kwantitatieve toestand van grondwater in de zin van Richtlijn 2000/60/EG, het oppervlaktewater, de sociale, economische en milieugevolgen van hergebruik en andere passende oplossingen voor waterschaarste en droogte.**

Dit besluit is gebaseerd op een of meer van de in de eerste alinea genoemde criteria en wordt ter kennis van de Commissie gebracht.

De lidstaat toetst dit besluit indien nodig, met name rekening houdend met de noodzaak om zich aan de klimaatverandering aan te passen.

- 2a. In afwijking hiervan hoeven onderzoeksprojecten met betrekking tot water-terugwinningsinstallaties niet aan de bepalingen van deze verordening te voldoen wanneer de bevoegde autoriteit vaststelt dat aan de volgende criteria is voldaan:**
- a) het onderzoeksproject wordt niet uitgevoerd in een waterlichaam dat wordt gebruikt voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water en/of de veiligheidszones die zijn aangeduid overeenkomstig Richtlijn 2000/60;**
 - b) het onderzoeksproject wordt naar behoren gemonitord.**

De geldigheid van besluiten die op grond van dit lid worden genomen, is beperkt tot maximaal vijf jaar. Alle gewassen die voortkomen uit een onderzoeksproject dat krachtens dit lid is vrijgesteld, worden niet in de handel gebracht.

- 3. Deze verordening geldt onverminderd Verordening nr. 852/2004 en sluit niet uit dat exploitanten van levensmiddelenbedrijven de waterkwaliteit kunnen verkrijgen die nodig is om te voldoen aan Verordening nr. 852/2004 door in een later stadium meerdere opties voor waterbehandeling toe te passen, alleen of in combinatie met opties anders dan behandeling, of dat andere alternatieve waterbronnen voor landbouw-irrigatie worden gebruikt.**

Artikel 3

Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

1. "*bevoegde autoriteit(en)*": een autoriteit/**autoriteiten** of orgaan/**organen** door een lidstaat aangewezen om de uit deze verordening voortvloeiende verplichtingen na te komen met **betrekking tot de verlening van een vergunning of autorisatie voor de productie en/of levering van teruggewonnen water en de controle van de naleving, alsmede met betrekking tot de verlening van afwijkingen voor onderzoeksprojecten**;
2. [...]
3. "*eindgebruiker*": een natuurlijke persoon of rechtspersoon die gebruikmaakt van teruggewonnen water;
4. "*stedelijk afvalwater*": stedelijk afvalwater zoals omschreven in artikel 2, lid 1, van Richtlijn 91/271/EEG;
5. "*teruggewonnen water*": stedelijk afvalwater dat is gezuiverd in overeenstemming met de voorschriften van Richtlijn 91/271/EEG en dat het resultaat is van verdere zuivering in een waterterugwinningsinstallatie **overeenkomstig deel 2 van bijlage 1 bij deze verordening**;
6. "*waterterugwinningsinstallatie*": een stedelijke afvalwaterzuiveringsinstallatie of andere installatie die zorgt voor een verdere zuivering van stedelijk afvalwater en voldoet aan de voorschriften van Richtlijn 91/271/EEG teneinde water te produceren dat geschikt is voor een van de in bijlage I, deel 1, bij deze verordening omschreven toepassingen;
7. "*exploitant van een waterterugwinningsinstallatie*": een natuurlijke persoon of rechtspersoon die een waterterugwinningsinstallatie exploiteert;
8. "*gevaar*": een biologische, chemische, fysische of radiologische agens die schadelijk kan zijn voor mensen, dieren, gewassen of planten, andere biota op het land en in het water, voor de bodem of voor het milieu in het algemeen;

9. *"risico"*: de waarschijnlijkheid dat gesignaleerde gevaren binnen een specifieke periode schade berokkenen en de ernst van de gevolgen;
10. *"risicobeheer"*: systematisch beheer waarmee op consequente wijze de veiligheid van hergebruik van water in een specifieke context wordt gewaarborgd;
11. *"preventiemaatregel"*: elke handeling of activiteit waarmee een gezondheids- of milieurisico kan worden voorkomen of weggenomen of tot een aanvaardbaar niveau kan worden teruggebracht;
12. ***"nalevingspunt"***: de uitstroomopening van de waterterugwinningsinstallatie, tenzij het door de bevoegde autoriteit wordt bepaald op een later punt waar het teruggewonnen water door de exploitant van de waterterugwinningsinstallatie wordt geleverd aan de volgende actor in de keten;
13. ***"belemmering"***: elk middel, daaronder begrepen fysieke of processtappen of gebruiksvoorwaarden, dat het risico op besmetting van de mens vermindert of voorkomt doordat contact tussen het teruggewonnen water en de ingenomen producten en de direct blootgestelde personen wordt voorkomen, of elk ander middel dat bijvoorbeeld de concentratie van micro-organismen in het teruggewonnen water vermindert of voorkomt dat deze overleven op de ingenomen producten;
14. ***"vergunning of autorisatie"***: een schriftelijke goedkeuring die door de bevoegde autoriteit is afgegeven voor de productie en levering van teruggewonnen water voor landbouwirrigatie overeenkomstig deze verordening;
15. ***"verantwoordelijke partij(en) of autoriteit(en)"***: een partij/partijen of autoriteit/autoriteiten, verschillend van bevoegde autoriteit(en), die verplichtingen uit hoofde van deze verordening nakomen;
16. ***"waterhergebruikstelsel"***: de groep infrastructuur en andere technische elementen die nodig zijn voor het produceren, leveren en gebruiken van teruggewonnen water. Het omvat alle elementen van de instroomopening van de afvalwaterzuiveringsinstallatie tot de punt(en) waar teruggewonnen water wordt gebruikt voor landbouwirrigatie.

Artikel 4

*Verplichtingen [...] met betrekking tot [...] de kwaliteit van **teruggewonnen** water*

1. Exploitanten van waterterugwinningsinstallaties zorgen ervoor dat teruggewonnen water dat is bestemd voor [...] **landbouwirrigatie** zoals omschreven in bijlage I, deel 1, bij het [...] nalevingspunt [...] voldoet aan het volgende:

- a) de in bijlage I, deel 2, aan waterkwaliteit gestelde minimumeisen;
- b) alle eventuele aanvullende voorwaarden ten aanzien van waterkwaliteit die door de bevoegde autoriteit in de relevante vergunning **of autorisatie** worden gesteld, overeenkomstig artikel [...] 6, lid 3, punten [...] c) en [...] d).

De exploitant van de waterterugwinningsinstallatie is niet verantwoordelijk voor de kwaliteit van teruggewonnen water na het nalevingspunt.

2. Teneinde naleving van de in lid 1 vermelde eisen en voorwaarden te waarborgen, zorgt de exploitant van de waterterugwinningsinstallatie ervoor dat de waterkwaliteit wordt gemonitord, met inachtneming van:

- a) bijlage I, deel 2;
- b) alle eventuele aanvullende voorwaarden ten aanzien van monitoring die door de bevoegde autoriteit in de relevante vergunning **of autorisatie** worden gesteld, overeenkomstig artikel [...] 6, lid 3, punten [...] c) en [...] d).

3. [...]

3. **De in bijlage I, deel 2, gestelde kwaliteitseisen kunnen vergezeld gaan van extra belemmeringen in het waterhergebruikstelsel om te waarborgen dat water op het eindgebruikpunt voldoet aan de kwaliteitseisen overeenkomstig Verordening nr. 852/2004.**

Artikel 5

Risicobeheer

1. [...]
2. [...] **Voor de productie, de levering en het gebruik van teruggewonnen water zorgt de bevoegde autoriteit ervoor dat een risicobeheerplan voor hergebruik van water wordt opgesteld, dat gebaseerd is op de in bijlage II vermelde belangrijkste elementen van risicobeheer [...]. Het risicobeheerplan voor hergebruik van water kan betrekking hebben op een of meer waterhergebruiksystemen.**

In het risicobeheerplan voor hergebruik van water **worden de verantwoordelijkheden inzake risicobeheer bepaald, worden de mogelijke risico's en gevaren, alsmede passende preventieve en/of eventuele corrigerende maatregelen in kaart gebracht, en worden aan de in bijlage I gespecificeerde eisen eventuele aanvullende eisen toegevoegd die nodig zijn voor de verdere beperking van eventuele risico's [...] vóór het nalevingspunt.**

3. **In het risicobeheerplan voor hergebruik van water kunnen, naast de eisen in bijlage I, eventuele aanvullende eisen na het nalevingspunt worden vastgesteld, en de partij(en) die verantwoordelijk is (zijn) voor het uitvoeren ervan.**

In het risicobeheerplan voor hergebruik van water kunnen ook de extra belemmeringen worden aangewezen als bedoeld in artikel 4, lid 3, met inbegrip van voorwaarden voor opslag, distributie en gebruik.

4. De Commissie is overeenkomstig artikel 14 bevoegd gedelegeerde handelingen tot wijziging van deze verordening vast te stellen teneinde de in bijlage II vermelde belangrijkste **elementen van risicobeheer** [...] aan te passen aan de technische en wetenschappelijke vooruitgang.

[...] .

5. **De Commissie stelt in overleg met de lidstaten richtsnoeren vast als hulp bij het opstellen van de risicobeheerplannen voor hergebruik van water, en dit uiterlijk twee jaar na de inwerkingtreding van deze verordening.**

Artikel 6

[...] Verplichtingen met betrekking tot een vergunning of autorisatie voor teruggewonnen water

1. [...] **Voor elke productie of levering van teruggewonnen water dat is bestemd voor [...]** **landbouwirrigatie** zoals omschreven in bijlage I, deel 1, geldt een vergunnings- **of autorisatieplicht**.
2. [...] **De verantwoordelijke partij(en) of autoriteit(en) voor teruggewonnen water [...]** **vragen** de in lid 1 bedoelde vergunning **of autorisatie** of een wijziging van een bestaande vergunning **of autorisatie aan** bij de bevoegde autoriteit van de lidstaat waar de waterterugwinningsinstallatie wordt geëxploiteerd, of waar de exploitant voornemens is om de waterterugwinningsinstallatie te exploiteren.
3. De [...] **vergunning of autorisatie wordt gebaseerd op het risicobeheerplan voor hergebruik van water en** omvat **onder meer** het volgende:
 - a) [...]
 - b) [...]

- c) [...]
- a) **de kwaliteitsklasse(n) van het teruggewonnen water en het toegelaten agrarisch gebruik waarvoor, volgens bijlage I, het teruggewonnen water is vergund of geautoriseerd, de plaats van gebruik, de waterterugwinningsinstallatie(s) en het geraamde jaarlijkse volume van het teruggewonnen water dat zal worden geproduceerd;**
- b) **voorwaarden met betrekking tot de minimumeisen voor waterkwaliteit en monitoring, zoals omschreven in bijlage I, deel 2;**
- c) **voorwaarden met betrekking tot de aanvullende eisen, zoals voorgesteld in het risicobeheerplan voor hergebruik van water;**
- d) **alle andere voorwaarden die eventueel nodig zijn om onaanvaardbare risico's voor het milieu of de gezondheid van mensen en dieren te beperken;**
- e) **de geldigheidsperiode.**

Artikel 7 [...]

[...]

1. [...] [...] [...]

2. [...]
3. [...]
4. De vergunning of **autorisatie** wordt regelmatig getoetst en [...] zo nodig gewijzigd, **met name in het geval van een substantiële wijziging van de capaciteit of van het technologische proces van de waterterugwinningsinstallatie.**
5. **Overeenkomstig artikel 5, lid 3, kunnen de lidstaten besluiten dat de opslag, de distributie en het gebruik van teruggewonnen water afhankelijk worden gesteld van een specifieke vergunning of autorisatie voor het toepassen van de aanvullende eisen en belemmeringen die in het risicobeheerplan voor hergebruik van water zijn vastgesteld.**

Artikel 8

Nalevingscontrole

1. De bevoegde autoriteit controleert of het teruggewonnen water op het nalevingspunt voldoet aan de voorwaarden die in de vergunning **of autorisatie** zijn vastgelegd. Bij de nalevingscontrole wordt gebruik gemaakt van:
 - a) controles ter plaatse;
 - b) de **met name** krachtens deze verordening en, **zo nodig**, krachtens Richtlijn[...] 91/271/EEG [...] verkregen monitoringgegevens;
 - c) **of** alle andere, passend geachte middelen.
2. In geval van niet-naleving **van voorwaarden in de vergunning of autorisatie** zal de bevoegde autoriteit eisen dat de [...] **verantwoordelijke partij(en) of autoriteit(en)** onverwijld alle nodige maatregelen treft of treffen om de naleving te herstellen.
3. Indien niet-naleving een beduidend risico voor het milieu of de gezondheid van de mens met zich meebrengt, [...] staakt of staken [...] de **verantwoordelijke partij(en) of autoriteit(en)** **het gebruik** van het teruggewonnen water totdat de bevoegde autoriteit heeft vastgesteld dat de naleving is hersteld.
4. Indien er zich een incident [...] voordoet dat de naleving van de in de vergunning **of autorisatie** gestelde voorwaarden in gevaar brengt, stelt of stellen [...] de **verantwoordelijke partij(en) of autoriteit(en)** de bevoegde autoriteit en [...] potentieel getroffen **andere partijen** op de hoogte en verstrekt hij de bevoegde autoriteit de informatie die nodig is om de gevolgen van een dergelijk incident te kunnen beoordelen.

Artikel 9

Samenwerking tussen de lidstaten

1. **Wanneer hergebruik van water van grensoverschrijdende relevantie is**, wijzen de lidstaten een contactpunt aan **of gebruiken zij bestaande structuren die voortvloeien uit internationale overeenkomsten** om in voorkomend geval samen te werken met contactpunten en bevoegde autoriteiten van andere lidstaten. De contactpunten **of bestaande structuren** hebben tot taak desgevraagd assistentie te verlenen en de communicatie tussen de bevoegde autoriteiten te coördineren. **Voordat de vergunning of autorisatie wordt verleend, wisselen de bevoegde autoriteiten informatie over de in artikel 6, lid 3, bepaalde voorwaarden uit met het contactpunt in de lidstaat waar het teruggewonnen water zal worden gebruikt.** De contactpunten zijn met name belast met het ontvangen en doorsturen van verzoeken om assistentie.
2. De lidstaten reageren zonder onnodige vertraging op verzoeken om assistentie.

Artikel 10

Voorlichting van het publiek

1. Onverminderd de Richtlijnen 2003/4/EG en 2007/2/EG zorgen de lidstaten, **waar teruggewonnen water wordt gebruikt voor de landbouwirrigatie als bedoeld in deel 1 van bijlage I bij deze verordening**, ervoor dat passende en actuele informatie over het hergebruik van water online **of via andere middelen** beschikbaar is voor het publiek. Die informatie omvat onder meer:
 - a) de hoeveelheid en kwaliteit van het overeenkomstig deze verordening geleverde teruggewonnen water;
 - b) [...]

c b) de overeenkomstig deze verordening verleende of gewijzigde vergunningen **of autorisaties**, waaronder door bevoegde autoriteiten overeenkomstig artikel [...] **6**, lid 3, vastgestelde voorwaarden;

[...] c) de resultaten van de nalevingscontrole die overeenkomstig artikel 8, lid 1, is uitgevoerd;

[...] d) de overeenkomstig artikel 9, lid 1, aangewezen contactpunten.

2. De in lid 1 bedoelde informatie wordt [...] **eens per twee jaar** geactualiseerd.

3. [...]

De lidstaten zorgen ervoor dat het overeenkomstig artikel 2, lid 2, genomen besluit online of via andere middelen beschikbaar is voor het publiek.

Artikel 11

Informatie met betrekking tot monitoring van de uitvoering

1. Onverminderd de Richtlijnen 2003/4/EG en 2007/2/EG [...] zorgt elke lidstaat **waar teruggewonnen water wordt gebruikt voor landbouwirrigatie zoals omschreven in deel 1 van bijlage I bij deze verordening**, bijgestaan door het Europees Milieuagentschap, ervoor dat:

a) uiterlijk op ... [...] **acht** jaar na de inwerkingtreding van deze verordening] een gegevensset met informatie over de resultaten van de nalevingscontrole die overeenkomstig artikel 8, lid 1, is uitgevoerd, en met andere informatie die overeenkomstig artikel 10 online aan het publiek beschikbaar moet worden gesteld, wordt opgesteld en openbaar gemaakt, en vervolgens om de zes jaar wordt geactualiseerd;

- b) een gegevensset met informatie over gevallen van niet-naleving van de voorwaarden van de vergunning **of autorisatie**, die overeenkomstig artikel 8, lid 1, is verzameld, en met informatie over de overeenkomstig artikel 8, leden 2 en 3, getroffen maatregelen, wordt opgesteld, openbaar gemaakt en vervolgens jaarlijks wordt geactualiseerd.
- 2. De lidstaten zien erop toe dat de Commissie, het Europees Milieuagentschap en het Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding toegang hebben tot de in lid 1 bedoelde gegevens.
 - 3. Op basis van de in lid 1 bedoelde gegevens stelt het Europees Milieuagentschap in overleg met de lidstaten een Uniebreed overzicht op, publiceert dit en werkt dit regelmatig of op verzoek van de Commissie bij. Dit overzicht omvat, indien van toepassing, indicatoren voor output, resultaten en effecten van deze verordening, kaarten, en verslagen van de lidstaten.
 - 4. De Commissie kan door middel van uitvoeringshandelingen gedetailleerde regels vaststellen ten aanzien van de vorm en presentatie van overeenkomstig lid 1 beschikbaar te stellen informatie alsmede gedetailleerde regels ten aanzien van de vorm en de presentatie van het in lid 3 bedoelde Uniebreed overzicht. Die uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 15 bedoelde onderzoeksprocedure.

Artikel 12 [...]

Artikel 13

Evaluatie en toetsing

1. De Commissie evalueert deze verordening uiterlijk ... [...] **acht** jaar na de datum van inwerkingtreding]. De evaluatie wordt gebaseerd op ten minste de volgende elementen:
 - a) de ervaring die is opgedaan bij de uitvoering van deze verordening;
 - b) de gegevenssets die door de lidstaten overeenkomstig artikel 11, lid 1, zijn aangelegd en het Uniebrede overzicht dat het Europees Milieuagentschap overeenkomstig artikel 11, lid 3, heeft opgesteld;
 - c) de relevante wetenschappelijke, analytische en epidemiologische gegevens;
 - d) de technische en wetenschappelijke kennis;
 - e) de aanbevelingen van de Wereldgezondheidsorganisatie, indien deze beschikbaar zijn, **of andere internationale richtsnoeren of ISO-normen.**

2. In het kader van de in lid 1 bedoelde evaluatie schenkt de Commissie specifiek aandacht aan de volgende aspecten:
- a) de in bijlage I omschreven minimumeisen;
 - b) de in bijlage II omschreven belangrijkste **elementen van** risicobeheer [...];
 - c) de aanvullende voorwaarden die door de bevoegde autoriteiten worden gesteld overeenkomstig artikel [...] 6, lid 3, punten b) en c);
 - d) de effecten van hergebruik van water op milieu en de gezondheid van mensen **en dieren**.
3. **Op basis van de resultaten van de in lid 1 genoemde evaluatie of telkens wanneer nieuwe technische en wetenschappelijke kennis dit vereist, kan de Commissie nagaan of het nodig is de minimumeisen in deel 2 van bijlage I te toetsen, en dient zij - waar nodig - overeenkomstig het Verdrag wetgevingsvoorstellen met wijzigingen in.**

Artikel 14

Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.
2. De [...] in artikel 5(, lid [...] **4**), bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie verleend voor [...] **een termijn van [...] vijf jaar**, met ingang van de datum van inwerkingtreding van deze verordening. **De Commissie stelt uiterlijk negen maanden voor het einde van de termijn van vijf jaar een verslag op over de bevoegdheidsdelegatie. De bevoegdheidsdelegatie wordt stilzwijgend met termijnen van dezelfde duur verlengd, tenzij het Europees Parlement of de Raad zich uiterlijk drie maanden voor het einde van elke termijn tegen deze verlenging verzet.**
3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in [...] artikel 5(, [...] lid **4**), bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag volgend op die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.
4. Vóór de vaststelling van een gedelegeerde handeling raadpleegt de Commissie de door elke lidstaat aangewezen deskundigen overeenkomstig de beginselen die zijn neergelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven.

5. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.
6. Een krachtens [...] artikel 5(, [...] lid **4**), vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad daartegen bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van die termijn de Commissie heeft medegedeeld daartegen geen bezwaar te zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of van de Raad met twee maanden verlengd.

Artikel 15

Comitéprocedure

1. De Commissie wordt geassisteerd door het comité dat bij Richtlijn 2000/60/EG is ingesteld. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

Indien door het comité geen advies wordt uitgebracht, neemt de Commissie de ontwerpuitvoeringshandeling niet aan en is artikel 5, lid 4, derde alinea, van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

Artikel 16

Sancties

De lidstaten stellen regels vast voor de sancties die van toepassing zijn op overtredingen van deze verordening en nemen alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze sancties worden uitgevoerd. De vastgestelde sancties zijn doeltreffend, evenredig en afschrikkend. De lidstaten delen deze regels en maatregelen ... [[...] **vijf** jaar na de inwerkingtreding van deze verordening] mee aan de Commissie en melden alle latere wijzigingen die gevolgen hebben voor die regels en maatregelen.

Artikel 17

Inwerkingtreding en toepassing

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing met ingang van ... [[...] **vijf** jaar na de datum van inwerkingtreding van deze verordening].

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

Voor de Raad

De voorzitter

BIJLAGE I

GEBRUIK EN MINIMUMEISEN

Deel 1. Gebruik van teruggewonnen water als bedoeld in artikel 2

a) Landbouwirrigatie

Landbouwirrigatie duidt op irrigatie van de volgende soorten gewassen:

- rauw geconsumeerde voedingsgewassen, dat wil zeggen voor menselijke consumptie bestemde gewassen die rauw en onverwerkt worden gegeten;
- verwerkte voedingsgewassen, dat wil zeggen voor menselijke consumptie bestemde gewassen die niet rauw maar na een behandelingsproces (dat wil zeggen gekookt, industrieel verwerkt) worden gegeten;
- "non-food"-gewassen, dat wil zeggen niet voor menselijke consumptie bedoelde gewassen (bijv. weide-, diervoeder, vezel-, sier-, zaad-, energie- en grasveldgewassen).

Deel 2. Minimumeisen

2.1. Minimumeisen van toepassing op teruggewonnen water bestemd voor gebruik bij landbouwirrigatie

De kwaliteitsklassen van teruggewonnen water en de per klasse toegelaten gebruiken en irrigatiemethoden staan in tabel 1 vermeld. De minimumeisen voor waterkwaliteit staan vermeld onder punt a), in tabel 2. De minimumfrequenties en prestatiestreefwaarden voor monitoring van teruggewonnen water staan vermeld onder punt b), in tabel 3 (routinematige monitoring) en in tabel 4 (validatiemonitoring).

De gewascategorieën worden geïrrigeerd met teruggewonnen water van de overeenkomstige laagste kwaliteitsklasse in tabel 1 — tenzij passende extra belemmeringen als bedoeld in artikel 4, lid 3, worden toegepast — om te voldoen aan de kwaliteitseisen in tabel 2. Deze extra belemmeringen kunnen gebaseerd zijn op de indicatieve lijst van preventieve maatregelen in punt 6 van bijlage II, of in andere gelijkwaardige nationale of internationale normen, bijvoorbeeld de norm ISO 16075-2.

Tabel 1 – Kwaliteitsklassen van teruggewonnen water, toegestaan agrarisch gebruik en toegestane irrigatiemethoden

Laagste kwaliteitsklasse teruggewonnen water	Categorie gewas	Irrigatiemethode
A	Alle voedingsgewassen, met inbegrip van rauw geconsumeerde wortel- en knolgewassen en voedingsgewassen waarvan het eetbare gedeelte rechtstreeks in aanraking komt met teruggewonnen water	Alle irrigatiemethoden
B	Rauw geconsumeerde voedingsgewassen waarvan het eetbare gedeelte bovengronds wordt geproduceerd en niet rechtstreeks in aanraking komt met teruggewonnen water, verwerkte voedingsgewassen en "non-food"-gewassen, met inbegrip van gewassen voor het voeren van melk- of vleesproducerend vee	Alle irrigatiemethoden
C	Rauw geconsumeerde voedingsgewassen waarvan het eetbare gedeelte bovengronds wordt geproduceerd en niet rechtstreeks in aanraking komt met teruggewonnen water, verwerkte voedingsgewassen en "non-food"-gewassen, met inbegrip van gewassen voor het voeren van melk- of vleesproducerend vee	Druppelirrigatie* [...] of andere irrigatiemethode die direct contact met het eetbare gedeelte van het gewas voorkomt
D	Industriële gewassen, energiegewassen en zaadgewassen	Alle irrigatiemethoden**

(*) Druppelirrigatie is een micro-irrigatiesysteem waarmee de gewassen worden voorzien van water in de vorm van waterdruppeltjes of minieme waterstroompjes die via zeer dunne plastic buisjes met uitlaatopeningen bij een zeer laag debiet (2-20 liter/uur) druppelsgewijs op de grond of meteen onder het grondoppervlak worden gebracht.

(**) In geval van irrigatiemethoden waarbij regen wordt geïmiteerd, is speciale aandacht vereist voor de bescherming van de gezondheid van werknemers of omstanders. Dit vraagt om toepassing van passende preventiemaatregelen.

a) Minimumeisen voor waterkwaliteit

Tabel 2 – Minimumeisen voor de kwaliteit van teruggewonnen water [...] voor landbouwirrigatie

Kwaliteitsklasse teruggewonnen water	Indicatieve technologie doelstelling	Kwaliteitseisen				
		<i>E. coli</i> [...] aantal/ 100 ml)	BZV ₅ (mg/l)	TSS (mg/l)	Troebelingsgraad (NTU)	Overig
A	Secundaire behandeling, filtratie en desinfectie	≤10 [...]	≤10	≤10	≤5	<i>Legionella</i> spp.: < 1 000 kve/l waar er een verstuiwingsrisico bestaat [...] Rondwormen (wormeieren): ≤ 1 ei/l voor irrigatie van weidegewassen of diervoeder-gewassen
B	Secundaire behandeling en desinfectie	≤100	In overeenstemming met Richtlijn 91/271/EEG van de Raad ²⁹ ((bijlage I, tabel 1)	In overeenstemming met Richtlijn 91/271/EEG ((bijlage I, tabel 1)	-	
C	Secundaire behandeling en desinfectie	≤1 000			-	
D	Secundaire behandeling en desinfectie	≤10 000			-	

Het teruggewonnen water wordt geacht in overeenstemming te zijn met de vereisten in tabel 2 indien de metingen aan alle volgende criteria voldoen:

- 90 % of meer van de monsters voldoet aan de aangegeven waarden voor *E. coli*, *Legionella* spp. en rondwormen. Geen van de monsterwaarden mag de maximale afwijkingsgrens van 1 log-eenheid van de aangegeven waarde voor *E. coli* en *Legionella* en 100 % van de aangegeven waarde voor rondwormen overschrijden.
- 90 % of meer van de monsters in klasse A voldoet aan de aangegeven waarden voor BZV₅, TSS en troebelingsgraad. Geen van de monsterwaarden mag de maximale afwijkingsgrens van 100 % van de aangegeven waarde overschrijden.

²⁹ Richtlijn 91/271/EEG van de Raad van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater (PB L 135 van 30.5.1991, blz. 40).

b) Minimumeisen voor monitoring

Exploitanten van waterterugwinningsinstallaties dienen routinematig te monitoren of het teruggewonnen water voldoet aan de onder punt a) vastgestelde minimumeisen voor waterkwaliteit. De routinematige monitoring dient deel uit te maken van de verificatieprocedures voor het waterhergebruikssysteem.

Tabel 3 – Minimumfrequenties voor routinematige monitoring van teruggewonnen water voor landbouwirrigatie

Minimale monitoringfrequenties						
Kwaliteits- klasse terug- gewonnen water	<i>E. coli</i>	BZV5	TSS	Troebelings graad	<i>Legionella</i> spp. (indien van toepassing)	Rond- wormen (indien van toepassing)
A	Eenmaal per week	Eenmaal per week	Eenmaal per week	Doorlopend	[...] Tweemaal per maand	Tweemaal per maand of frequentie zoals bepaald door de exploitant van de waterterug- winnings- installatie op basis van aantal eitjes in afvalwater dat de waterterug- winnings- installatie binnenkomt
B	Eenmaal per week	In overeenstem- ming met Richtlijn 91/271/EEG	In overeenstem- ming met Richtlijn 91/271/EEG	-		
C	Tweemaal per maand			-		
D	Tweemaal per maand			-		

Validatiemonitoring moet worden uitgevoerd voordat [...] een **nieuwe** waterterugwinningsinstallatie in bedrijf wordt gesteld, wanneer apparatuur wordt gemoderniseerd en wanneer er nieuwe apparatuur of processen worden toegevoegd. **Terugwinningsinstallaties die op de datum van inwerkingtreding van deze verordening reeds in bedrijf zijn en voldoen aan de eisen inzake teruggewonnen water van bijlage I, tabel 2, worden vrijgesteld van de verplichtingen inzake validatiemonitoring.**

De validatiemonitoring dient plaats te vinden voor klasse A, de strengste kwaliteitsklasse voor teruggewonnen water, om te beoordelen of er wordt voldaan aan de prestatiestreefwaarden ($\log_{10}$ -reductie). De validatiemonitoring behelst het meten van de indicatormicro-organismen voor elk van de groepen pathogenen (bacteriën, virussen en protozoa). De geselecteerde indicatormicro-organismen zijn *E. coli* voor pathogene bacteriën, F-specifieke colifagen, somatische colifagen of colifagen voor pathogene virussen, en sporen van *Clostridium perfringens* of sporenvormende sulfaatreducerende bacteriën voor protozoa. In tabel 4 staan de prestatiestreefwaarden vermeld ($\log_{10}$ -reductie) voor de validatiemonitoring op de geselecteerde indicatormicro-organismen waaraan bij [...] het nalevingspunt [...] moet worden voldaan, rekening houdend met de concentraties ongezuiverd afvalwater die de stedelijke waterzuiveringsinstallatie binnenkomen. **Ten minste 90 % van de validatiesteekproeven moet de prestatiestreefwaarden halen of overschrijden.**

Indien een biologische indicator niet in een toereikende hoeveelheid in ongezuiverd afvalwater voorkomt om de $\log_{10}$ -reductie te halen, betekent het ontbreken daarvan in teruggewonnen water dat aan de valideringseisen wordt voldaan. De mate waarin aan het nalevingsdoel is voldaan, kan worden vastgesteld aan de hand van een analytische controle, aangevuld met de prestatie die wordt toegekend aan afzonderlijke behandelingsstappen op basis van wetenschappelijk bewijs voor gevestigde standaardprocedures, zoals gepubliceerde gegevens van testrapporten, case studies, enz., of op basis van laboratoriumtests onder gecontroleerde omstandigheden voor innovatieve behandeling.

Tabel 4 – Validatiemonitoring van teruggewonnen water voor landbouwirrigatie

Kwaliteitsklasse teruggewonnen water	Indicator micro-organismen (*)	Prestatiestreefwaarden voor de zuiveringsketen (log ₁₀ -reductie)
A	<i>E. coli</i>	≥ 5,0
	Totaal aantal colifagen/F-specifieke colifagen/somatische colifagen/colifagen(**)	≥ 6,0
	<i>Clostridium perfringens</i> -sporen/sporenvormende sulfaatreducerende bacteriën(***)	≥ 4,0 (bij sporen van <i>Clostridium perfringens</i>) ≥ 5,0 (bij sporenvormende sulfaatreducerende bacteriën)

(*) De referentiepathogenen *Campylobacter*, Rotavirus en *Cryptosporidium* kunnen ook in plaats van de voorgestelde indicator micro-organismen voor validatiemonitoringdoeleinden worden gebruikt. Daarbij zijn dan de volgende log₁₀-reductiestreefwaarden van toepassing: *Campylobacter* (≥ 5,0), Rotavirus (≥ 6,0) en *Cryptosporidium* (≥ 5,0).

(**) Totaal aantal colifagen wordt geselecteerd als de meest geschikte indicator voor virussen. Indien het echter niet mogelijk is om het totaal aantal colifagen te analyseren, moet ten minste één ervan (F-specifieke of somatische colifagen) worden geanalyseerd.

(***) Sporen van *Clostridium perfringens* wordt geselecteerd als de geschiktste indicator voor protozoa. Sporenvormende sulfaatreducerende bacteriën vormen echter een alternatief indien de concentratie *Clostridium perfringens*-sporen het niet mogelijk maakt om de gewenste log₁₀-verwijdering te valideren.

De analysemethoden voor monitoring dienen te worden gevalideerd en gedocumenteerd [...] in overeenstemming met EN ISO/IEC-17025 of andere nationale of internationale normen die dezelfde kwaliteit waarborgen.

BIJLAGE II

HOOFDELEMENTEN VAN RISICOBEBEER [...]

Het risicobebear dient risico's op proactieve wijze in kaart te brengen en te beheren opdat teruggewonnen water veilig wordt gebruikt en beheerd en er geen risico's zijn voor de gezondheid van mens en dier en voor het milieu. Daartoe wordt een risicobebearplan voor hergebruik van water opgesteld op basis van onderstaande elementen.

1. **[...] Het omschrijven van het volledige waterhergebruikssysteem**, vanaf het punt waar het afvalwater de stedelijke waterzuiveringsinstallatie binnenkomt tot het gebruikspunt, inclusief de oorsprong van het afvalwater, de zuiveringsstappen en -technologieën in de waterterugwinningsinstallatie, de aanvoer-, **distributie-** en opslaginfrastructuur, het beoogd gebruik, de locatie en periode van gebruik (bv. **tijdelijk of op ad-hocbasis**), de **irrigatiemethoden, het soort gewas, andere waterbronnen in geval van menging** en de te leveren [...] hoeveelheden teruggewonnen water. [...].
- 1a. **Het in kaart brengen van de bij het waterhergebruikssysteem betrokken partijen en het omschrijven van hun verantwoordelijkheden. De taken en verantwoordelijkheden van alle betrokken partijen moeten duidelijk worden gespecificeerd en toegewezen.**
2. **[...] Het identificeren van potentiële gevaren**, in het bijzonder de aanwezigheid van verontreinigende stoffen en pathogenen en **potentiële gevaarlijke incidenten** zoals een mislukte waterzuivering, lekkage of contaminatie in het beschreven waterhergebruikssysteem.
3. **[...] Het identificeren van omgevingen en populaties [...] die dreigen te worden blootgesteld** aan de geïdentificeerde potentiële gevaren [...] en van de **routes** van blootstelling aan deze gevaren, rekening houdend met specifieke omgevingsfactoren zoals de plaatselijke hydrogeologie, topologie, bodemsoort en ecologie, en met factoren die verband houden met het soort gewas en de landbouw- en irrigatiepraktijken. Ook moet gekeken worden naar eventuele onherstelbare of langdurige negatieve gevolgen van de waterterugwinningsactiviteiten en zij moeten worden geschraagd door wetenschappelijk bewijs.

4. [...] Een beoordeling [...] van de risico's voor de gezondheid van mens en dier en voor het milieu, waarbij rekening wordt gehouden met de aard van de geïdentificeerde potentiële gevaren, de duur van de beoogde gebruiken, de omgevingen en populaties [...] die risico lopen aan die gevaren te worden blootgesteld, de ernst van mogelijke gevolgen van die gevaren [...] met inachtneming van het voorzorgsbeginsel, alsmede alle relevante EU- en nationale wetgeving, richtsnoeren en minimumeisen met betrekking tot voedsel en diervoeder en de veiligheid van werknemers. [...]. **De risicobeoordeling kan worden gebaseerd op een toetsing van de beschikbare wetenschappelijke studies en data.**

De risicobeoordeling dient de volgende elementen, **indien van toepassing**, te omvatten:

- a) een beoordeling van **milieurisico's**, met inbegrip van alle volgende elementen:
 - i) bevestiging van de aard van de gevaren, inclusief, voor zover van toepassing, het voorspelde niveau zonder effect;
 - ii) beoordeling van het potentiële blootstellingsbereik;
 - iii) karakterisering van het risico.
- b) een beoordeling van **risico's voor de gezondheid van mens en dier**, inclusief:
 - i) bevestiging van de aard van de gevaren, in voorkomend geval met inbegrip van de dosis-reactieverhouding;
 - ii) beoordeling van het potentiële dosis- of blootstellingsbereik;
 - iii) karakterisering van het risico.

De risicobeoordeling kan kwalitatief of semikwantitief van aard zijn. Bij aanwezigheid van voldoende ondersteunende gegevens en bij projecten met hoog potentieel milieu- of volksgezondheidsrisico wordt een kwantitatieve risicobeoordeling uitgevoerd.

In de risicobeoordeling moet ten minste rekening worden gehouden met de vereisten en verplichtingen:

- a) dat waterverontreiniging als gevolg van nitraten wordt gereduceerd en voorkomen, in overeenstemming met Richtlijn 91/676/EEG van de Raad³⁰;
- b) dat beschermde waterwingebieden voldoen aan de vereisten van Richtlijn 98/83/EG van de Raad³¹;
- c) dat de milieudoelstellingen van Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad worden gehaald³²;
- d) dat grondwaterverontreiniging wordt voorkomen, overeenkomstig Richtlijn 2006/118/EG van het Europees Parlement en de Raad³³;
- e) dat de milieukwaliteitsnormen voor prioritaire stoffen en bepaalde andere verontreinigende stoffen van Richtlijn 2008/105/EG van het Europees Parlement en de Raad worden gerespecteerd³⁴;

³⁰ Richtlijn 91/676/EEG van de Raad van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (PB L 375 van 31.12.1991, blz. 1-8).

³¹ Richtlijn 98/83/EG van de Raad van 3 november 1998 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water (PB L 330 van 5.12.1998, blz. 32).

³² Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (PB L 327 van 22.12.2000, blz. 1).

³³ Richtlijn 2006/118/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand (PB L 372 van 27.12.2006, blz. 19).

³⁴ Richtlijn 2008/105/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid, tot wijziging en vervolgens intrekking van de Richtlijnen 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG en 86/280/EEG van de Raad, en tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 348 van 24.12.2008, blz. 84).

- f) dat wordt voldaan aan de milieukwaliteitsnormen voor verontreinigende stoffen van nationaal belang (dat wil zeggen stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen) van Richtlijn 2000/60/EG;
- g) dat wordt voldaan aan de kwaliteitsnormen voor zwemwater van Richtlijn 2006/7/EG van het Europees Parlement en de Raad³⁵;
- h) dat wordt voldaan aan de eisen van Richtlijn 86/278/EEG van de Raad³⁶ inzake de bescherming van het milieu, en met name van de bodem, bij het gebruik van zuiveringsslib in de landbouw;
- i) dat wordt voldaan aan de eisen inzake levensmiddelenhygiëne van Verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad³⁷ en de richtsnoeren in de kennisgeving van de Commissie inzake een richtsnoer voor de aanpak van microbiologische risico's in vers fruit en verse groenten bij de primaire productie door middel van een goede hygiëne;
- j) dat wordt voldaan aan de eisen inzake diervoederhygiëne van Verordening (EG) nr. 183/2005 van het Europees Parlement en de Raad³⁸;
- k) dat wordt voldaan aan de relevante microbiologische criteria van Verordening (EG) nr. 2073/2005 van de Commissie³⁹;

³⁵ Richtlijn 2006/7/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 februari 2006 betreffende het beheer van de zwemwaterkwaliteit en tot intrekking van Richtlijn 76/160/EEG (PB L 64 van 4.3.2006, blz. 37).

³⁶ Richtlijn 86/278/EEG van de Raad van 12 juni 1986 betreffende de bescherming van het milieu, in het bijzonder de bodem, bij het gebruik van zuiveringsslib in de landbouw (PB L 181 van 4.7.1986, blz. 6).

³⁷ Verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake levensmiddelenhygiëne (PB L 139 van 30.4.2004, blz. 1).

³⁸ Verordening (EG) nr. 183/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 12 januari 2005 tot vaststelling van voorschriften voor diervoederhygiëne (PB L 35 van 8.2.2005, blz. 1).

³⁹ Verordening (EG) nr. 2073/2005 van de Commissie van 15 november 2005 inzake microbiologische criteria voor levensmiddelen (PB L 338 van 22.12.2005, blz. 1).

- l) dat wordt voldaan aan de eisen inzake de maximumgehalten aan bepaalde verontreinigingen in levensmiddelen van Verordening (EG) nr. 1881/2006 van de Commissie⁴⁰;
- m) dat wordt voldaan aan de eisen inzake maximumgehalten aan bestrijdingsmiddelenresiduen in of op levensmiddelen en diervoeders van Verordening (EG) nr. 396/2005 van het Europees Parlement en de Raad⁴¹;
- n) dat wordt voldaan aan de eisen inzake diergezondheid in Verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad⁴² en Verordening (EG) nr. 142/2011 van de Commissie⁴³.

5. **het in aanmerking nemen van aanvullende en/of strengere eisen voor waterkwaliteit en monitoring dan die in bijlage I, voor zover nodig en passend om het milieu en de gezondheid van mens en dier afdoende te beschermen, [...], in het bijzonder in geval van duidelijk wetenschappelijk bewijs dat de risico's samenhangen met teruggewonnen water en niet met andere bronnen.**

⁴⁰ Verordening (EG) nr. 1881/2006 van de Commissie van 19 december 2006 tot vaststelling van de maximumgehalten aan bepaalde verontreinigingen in levensmiddelen (PB L 364 van 20.12.2006, blz. 5)

⁴¹ Verordening (EG) nr. 396/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 23 februari 2005 tot vaststelling van maximumgehalten aan bestrijdingsmiddelenresiduen in of op levensmiddelen en diervoeders van plantaardige en dierlijke oorsprong en houdende wijziging van Richtlijn 91/414/EEG van de Raad (PB L 70 van 16.3.2005, blz. 1).

⁴² Verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1774/2002 (verordening dierlijke bijproducten) (PB L 300 van 14.11.2009, blz. 1).

⁴³ Verordening (EU) nr. 142/2011 van de Commissie van 25 februari 2011 tot uitvoering van Verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten en tot uitvoering van Richtlijn 97/78/EG van de Raad wat betreft bepaalde monsters en producten die vrijgesteld zijn van veterinaire controles aan de grens krachtens die richtlijn Voor de EER relevante tekst (PB L 54 van 26.2.2011, blz. 1).

Afhankelijk van de uitkomst van de onder 4) bedoelde risicobeoordeling kunnen dergelijke aanvullende vereisten in het bijzonder betrekking hebben op:

- a) zware metalen;
- b) pesticiden;
- c) bijproducten van desinfectie;
- d) farmaceutische producten;
- e) andere, zorgwekkend wordende stoffen;
- f) antimicrobiële resistentie.

6. [...] **het vaststellen van preventieve maatregelen** die inmiddels zijn uitgevoerd of die zouden moeten worden uitgevoerd om risico's te beperken zodat alle geïdentificeerde risico's afdoende kunnen worden beheerst. **Waterlichamen die worden gebruikt voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water of van relevante veiligheidszones [...] behoeven speciale aandacht.**

Dergelijke preventieve maatregelen omvatten onder meer:

- a) toegangscontrole;
- b) aanvullende maatregelen voor desinfectie of verwijdering van verontreinigende stoffen;
- c) specifieke irrigatietechnologie om het risico van de vorming van aerosolen te beperken (bv. druppelirrigatie);
- d) **specifieke eisen voor kunstmatige beregening (onder andere maximum-windsnelheid, afstand tussen sproeier en kwetsbare gebieden);**

- e) specifieke eisen voor akkers (onder andere hellingshoek, waterverzadiging en karstgebieden);
- f) ondersteuning voor het bestrijden van pathogenen vóór de oogst;
- g) vaststelling van minimale veiligheidsafstanden (onder andere tot oppervlaktewater, met inbegrip van drinkplaatsen voor vee, of tot activiteiten als aquacultuur, viskweek, schaaldieraquacultuur, alsmede tot zwemwater en overig recreatiewater);
- h) borden bij geïrrigeerde percelen met de mededeling dat er teruggewonnen water wordt gebruikt dat niet geschikt is als drinkwater.

Eventueel relevante specifieke preventieve maatregelen staan vermeld in tabel 1.

Tabel 1: specifieke preventieve maatregelen

Kwaliteitsklasse teruggewonnen water	Specifieke preventieve maatregelen
A	- Varkens mogen niet worden blootgesteld aan diervoeder dat is geïrrigeerd met teruggewonnen water tenzij er voldoende gegevens beschikbaar zijn die erop wijzen dat de risico's voor een specifiek geval beheersbaar zijn.
B	- Verbod op het oogsten van natte geïrrigeerde of gevallen producten. - Melkvee buiten het weiland houden totdat het weiland droog is. - Diervoeder moet worden gedroogd of ingekuuld alvorens het te verpakken. - Varkens mogen niet worden blootgesteld aan diervoeder dat is geïrrigeerd met teruggewonnen water tenzij er voldoende gegevens beschikbaar zijn die erop wijzen dat de risico's voor een specifiek geval beheersbaar zijn.
C	- Verbod op het oogsten van natte geïrrigeerde of gevallen producten. - Grazende dieren moeten vijf dagen na de laatste irrigatie buiten het weiland worden gehouden. - Diervoeder moet worden gedroogd of ingekuuld alvorens het te verpakken. - Varkens mogen niet worden blootgesteld aan diervoeder dat is geïrrigeerd met teruggewonnen water tenzij er voldoende gegevens beschikbaar zijn die erop wijzen dat de risico's voor een specifiek geval beheersbaar zijn.
D	- Verbod op het oogsten van natte geïrrigeerde of gevallen producten.

7. [...] **zorgen voor adequate kwaliteitsmonitoringsystemen en -procedures** [...], met inbegrip van monitoring van de relevante parameters van het teruggewonnen water, en voor [...] adequate programma's voor onderhoud van apparatuur [...].

Het strekt tot aanbeveling dat de exploitant van de waterterugwinningsinstallatie een kwaliteitsbeheersysteem volgens ISO 9001 of gelijkwaardig opzet en in stand houdt.

8. [...] **milieumonitoringsystemen om** [...] ervoor te zorgen dat er feedback uit de monitoring komt en dat alle processen en procedures naar behoren worden gevalideerd en gedocumenteerd.

[...]

9. [...] **zorgen voor een passend systeem** [...] **voor het beheren van incidenten en noodsituaties**, met inbegrip van procedures om alle relevante partijen **naar behoren** [...] van dergelijke voorvallen in kennis te stellen, en een calamiteitenplan, dat [...] regelmatig wordt [...] geactualiseerd.

De lidstaten kunnen gebruikmaken van bestaande internationale richtsnoeren of normen, zoals ISO 20426:2018 "Guidelines for health risk assessment and management for non-potable water reuse", ISO 16075:2015 "Guidelines for treated waste water use for irrigation projects" of andere gelijkwaardige internationaal aanvaarde normen, of WHO-richtsnoeren⁴⁴, als instrumenten voor de systematische identificatie van gevaren, de evaluatie en het beheer van risico's, op basis van een prioritaire aanpak voor de hele keten (van de behandeling van stedelijk afvalwater voor hergebruik, tot de distributie en het gebruik voor landbouwirrigatie, tot de controle van de effecten) en een specifieke risicobeoordeling ter plaatse.

⁴⁴ https://www.who.int/water_sanitation_health/publications/gsuweg2/en/;
https://www.who.int/water_sanitation_health/publications/ssp-manual/en/